

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä

LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN ASIAKASRAATI

MUISTIO 5/2019

Aika: To 10.10.2019 klo 17.30 – 19.45

Paikka: Kaustisen Pajala, os. Pajalantie 3, 69600 Kaustinen

Läsnä: *Asiakasraadin jäsenet*

Katriina Piippo

Heli Tuorila

Sanna Salmela

Henna Ylitalo

Elina Tuoretmaa

Tuija Tuorila, lasten ja perheiden palvelujen asiakasraadin vetäjä

Kutsuttuina asiantuntijoina:

Katja Kivioja, Soiten LAPE-muutosagentti

Minna Niemistö, Soiten johtava sosiaalityöntekijä

Kokouksessa käsitellyt asiat

1. TERVETULOA

Raadin vetäjä toivotti osallistujat tervetulleiksi ja käytti lyhyt esittäytymiskierros.

2. AIKAA LAPSELLE - Keski-Pohjanmaan kuntien ja Kruunupyyn kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2020-2024

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma LAPE muutosagentti Katja Kivioja oli toimit-
tanut ennakkoon raadin tutustuttavaksi materiaalia (liite 1).

⇒ Kivioja tiedotti, että

- marraskuun aikana laaditaan uusi hankehakemus lapsiperheiden palvelujen jatkokehittämiseksi.
- Soiteen on vuonna 2020 tulossa lapsiperheiden palveluohjausnumero, jossa vastataan kaikenlaisiin lapsiperheitä koskeviin kysymyksiin.

⇒ Asiakasraati kävi materiaalin pohjalta seuraavaa keskustelua.

Todettiin, että

- puheeksi oton kulttuuria on tarpeen kehittää nykyisestä (lapset puheeksi)
- läheisneuvonpitoja eli verkostopalavereja tarvitaan erilaisissa lasten elämän muutostilanteissa
- aikuisille tarvitaan valmennusta vanhemmuuteen ennen kuin lapsia aletaan suunnitella tai viimeistään raskauden aikana (esim. vanhemmuuden ajokortti)
- tarvitaan lisää lapsimyönteisyyttä

- lapsiperheiden kotipalvelu on ratkaisevan tärkeää, sillä monilla vanhemmilla ei ole tukea ja apua omista vanhemmistaan
- hienoa olisi, jos onnistuttaisiin aktivoimaan vanhempia enemmän vertaistuen pariin (esim. perhekahvilatoiminta). Voisiko esim. neuvolan tiloihin kutsua saman ikäisten lasten vanhempia?

3. VÄHÄVARAISTEN PERHEIDEN LASTEN JA NUORTEN OSALLISTUMISEN JA HARRASTAMISEN TUKEMINEN

Soiten johtava sosiaalityöntekijä Minna Niemistö esitteli, miten Soitessa tuetaan vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten osallistumista ja harrastamista. Lapsi- ja perhepalveluiden asiakasraati on ollut huolissaan lapsiköyhyyden lisääntyessä Suomessa, ja pitää tärkeänä, että näiden perheiden lasten ja nuorten osallistumista ja harrastamista tuetaan.

Toimeentulotuen avulla

- *Perustoimeentulotukea* voi saada henkilö tai perhe, jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin. Perustoimeentulotuki anotaan ja siitä päättää kela. Kelakin tekee yksilöllistä harkintaa. Esim. muuttokulujen kohdalla kela pohtii, onko muutto perusteltu.
- Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki haetaan Soitelta ja Soite päättää niiden myöntämisestä. Perustoimeentulotuki tulee olla ensin haettuna kelalta. Kela voi myös perustoimeentulotuen jälkeen käntää hakemuksen Soiten aikuissosiaalityöhön. Kaikki perheet eivät tiedä olevansa oikeutettuja toimeentulotukeen.
- *Täydentävää toimeentulotukea* voidaan myöntää esim. niihin asumisesta aiheutuviin menoihin, joihin ei voi saada perustoimeentulotukea. Täydentävällä toimeentulotuella tuetaan pääsääntöisesti niitä asiakkaita, joiden taloudellinen tilanne on pääsääntöisesti todella tiukka.
- *Ehkäisevää toimeentulotukea* myönnetään harkinnan perusteella. Sen avulla edistetään perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Sitä voidaan myöntää mm. turvaamaan asumista, lieventämään vaikeuksia, jotka aiheutuvat taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä tai edistämään muulla tavoin itsenäistä elämää. (www.kela.fi)
- Jos perhe on säännöllisesti oikeutettu perustoimeentulotukeen, Soiten aikuissosiaalityöllä on mahdollisuuksia tukea lasten harrastamista ehkäisevän toimeentulotuen avulla. Hyväksyttäviä kuluja ovat esim. kansalaisopiston harrastemaksut ja kohtuuhintaiset urheiluvälineet. Harrastusmenojen lisäksi voidaan tukea leirikouluja, luokkaretkiä jne. Jos asiakkaat hakevat tuettuja lomiam, niiden omavastuuosuuksissa on voitu tukea.
- Kela ottaa suullisia perustoimeentulotukihakemuksia vastaan sähköisten ja paperihakemusten lisäksi. Kelalle voi varata ajan ja mennä tapaamaan työntekijää oman asiansa kanssa. Ajan voi varata kelan nettisivuilta esim. sähköisesti.
- Kelalla on aloittanut asiakasohjaajia. Heille ohjataan asiakasperheitä, joilla on monia ja monimutkaisia asioita ja tilanteita.
- Minna Niemistö kertoi, että Soiten aikuissosiaalityö/sosiaalityö voi tukea harrastamista erityisperusteella, vaikka kela ei olisikaan myöntänyt perustoimeentulotukea. Tarvittaessa aikuissosiaalityö auttaa myös hakemuksen tekemisessä.

Kaiku-kortin avulla

- Soite on mukana Kaiku-korttipilotissa. Kortti on pankkikortin näköinen ja sitä voi käyttää Keski-Pohjanmaalla. Kortilla voi hankkia lipun moniin Keski-Pohjanmaan ja Kruunupyyn alueella oleviin kulttuurikohteisiin, kuten museoihin, teattereihin,

festivaaleille ja konsertteihin. Kaikukortti-verkostossa on mukana yhteensä 20 kulttuurikohdetta ja suuri osa niiden tarjonnasta. Kaikukortilla voit myös hankkia kurssipaikkoja suureen osaan Kokkolan seudun opiston sekä Perhonjokilaakson kansalaisopiston kursseista. Korttia on mahdollista saada esim. Soiten sosiaalityön ja lastensuojelun kautta. (<https://www.soite.fi/kaikukortti>)

Kelan oppimateriaalilisän avulla

- Ammatillista koulutusta tai lukiokoulutusta suorittava nuori voi saada opintorahan oppimateriaalilisää, jos hänen vanhempiansa yhteenlasketut tulot ovat enintään 41 100 euroa vuodessa. Oppimateriaalilisä on 46,80 e/kk. Oppimateriaalilisää voi saada vanhempansa luona asuva alle 20-vuotias ja muualla asuva alle 18-vuotias. Myös 15–16-vuotiaat voivat saada oppimateriaalilisää, vaikka he eivät voi lapsilisän takia saada muuta opintorahaa. (www.kela.fi)
- Kelan oppimateriaalilisää on toistaiseksi haettu vähän

Tuu mukaan! hankkeen avulla

- Tuu mukaan! hankkeen tavoite on lisätä avointen harrastusvuorojen tarjontaa sekä tukea maahanmuuttajien kotoutumista liikunnan keinoin. Hanke edistää kaikkien tasa-arvoista mahdollisuutta liikunnan harrastamiseen. Sen avulla parannetaan liikuntapalveluiden saatavuutta sekä tuodaan iloa arkeen harrastuksien kautta.
- Toiminta on kaikille avointa, sen tarkoituksena on saattaa ihmisiä yhteen. Avoimet vuorot ja tapahtumat ovat pääasiassa maksuttomia ja niissä on ohjaajat läsnä.
- Hanke myöntää vuosittain avustuksia paikallisille liikuntaseuroille maahanmuuttajataustaisten jäsenien harrastuksen tueksi.
- Hanke tarjoaa myös apua ja neuvontaa harrastuksen löytämiseksi, sekä toteuttaa eri yhteisöille räätälöityjä yhteistyöprojekteja
- Höntsävuoroja on Kokkolan lisäksi myös Kälviällä ja Lohtajalla.

Avustusrahoituksen avulla

- *Opetus- ja kulttuuriministeriön seuratuella* seurojen ja järjestöjen on mahdollista kehittää lasten ja nuorten harrastustoimintaa.
- *Opetus- ja kulttuuriministeriön Erityisavustus vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten liikunnan harrastuksen tukemiseksi.* Avustus voidaan myöntää myös kunnille. Kunta jakaa avustukset harkitsemallaan tavalla edelleen kohdeavustuksena paikallisille liikuntaa järjestäville rekisteröityneille yhdistyksille.
- *Leader-ryhmät* voivat myöntää avustusrahoitusta nuorten osallistumisen ja harrastamisen tueksi
- *Mahis-rahaman avulla* tuetaan haavoittuvassa elämäntilanteessa olevia 13–17-vuotiaita nuoria oman elämänhallinnan vahvistamisessa. Olemme jo 20 vuoden ajan kouluttaneet Mahis-ohjaajia, jotka voivat hakea meiltä jopa 1000 € toimintatukea nuorten suunnitteleman projektin toteuttamiseen. (<https://www.mahis.info/>)
- Raatilaiset totesivat keskustelussa, että olisi hyvä, jos lapsille ja nuorille olisi maksuttomia, avoimia kerhoja heti koulupäivän jälkeen
- Yli sukupolvisuus näkyy sosiaalityössä. Asiakkaiden kanssa tehdään tarvittaessa asiakkaiden kanssa suunnitelmallista ja motivoivaa työtä sekä annetaan palveluja sosiaaliohjausta. Miten onnistuttaisiin katkaisemaan huono-osaisuuden periytyminen?

⇒ Merkittiin tiedoksi aiheesta käyty keskustelu. Lasten ja nuorten osallistumisen tueksi kannattaa ohjata lapsia ja nuoria myös muiden yhteisöjen osallistumisen ja harrastamisen tuen ulottuville. Todettiin, että on paljon myös maksuttomia ja erit-

täin edullisia harrastusvaihtoehtoja. Miten järjestöjen harrastustarjonta ja vähävaraisten tarpeet saataisiin kohtaamaan paremmin?

4. MUUTA

Asiakasraadın esitys Kanta-Kokkolan neuvolaverkon selvittämisestä

- Lapsi- ja perhepalveluiden asiakasraati on tehnyt esityksen Perheiden palvelujen toimialueelle Kanta-Kokkolan neuvolaverkon yhdistämisen mahdollisuuksien selvittämisestä.
 - Perheiden palvelujen toimialuejohtaja on toimittanut asiakasraadille liitteenä olevan vastineen (liite 2), jossa esitetään, että *”koko Kokkolan alueen neuvolaverkon selvitystyö käynnistetään vuoden 2020 kevään aikana. Neuvolaverkon selvitystyössä hyödynnetään lapsivaikutusten arviointia, jotta päätöksenteon perusteeksi saadaan laaja-alainen näkemys.”*
- ⇒ Merkittiin tiedoksi raadin esityksen eteneminen. Raati kiinnitti huomiota, että asiaa ryhdytään selvittämään kevään 2020 aikana, ja toivoi, että selvitystyö voisi käynnistyä nopeammin. Parhaillaan Soitessa etsitään 14 milj. euron säästöjä.

Lapsiperheiden kotipalvelun toteutuminen

- Asiakasraati sai 15.5. ajankohtaista tietoa perhekeskuspalveluista, joihin neuvolatyö sisältyy. Esittelyn mukaan lapsiperheet voivat tarvittaessa saada lapsiperheiden kotipalvelua ilta-aikaan. Raadin kokemuksen mukaan ilta-aikaista lapsiperheiden kotipalvelua ei tarjota perheille, vaikka siihen olisi tarve, eikä siitä tiedoteta riittävästi.
- ⇒ **Raati esittää, että lapsiperheiden kotipalvelusta, ja erityisesti ilta-aikaisen kotipalvelun mahdollisuudesta tiedotettaisiin nykyistä enemmän. Edelleenkin eivätkin monet perheet tiedä tästä mahdollisuudesta.**

Maakunnallinen, avoin vanhempainilta 7.11.2019 klo 18-20

- Kokkolassa, etäyhteyden kautta voi liittyä mukaan eri puolilta maakuntaa, vaikka kotikoneelta
- Teeman erityisesti nuorten hyvinvointi ja päihteet

5. ASIAKASRAADIN SEURAAVA KOKOONTUMINEN

Seuraava kokoontuminen on loppuvuodesta asiakasraatien yhteinen kokoontuminen, johon tulee kutsu myöhemmin.

Päätettiin toteuttaa marraskuun 2019 aikana Soiten verkkosivujen tarkastelu asiakkaan näkökulmasta. Raadin vetäjä laatii caseja, joihin raatilaiset etsivät vastauksia ensisijaisesti Soiten www-sivujen ja muun tiedotuksen avulla.

6. Päätettiin kokous klo 19.45

Muistion kirjasi Tuija Tuorila